kézügyességi oktatás, — megszereztetvén első sorban az erre szükséges — legnagyobb részt még hiányzó — eszközök és módok.»

Ezután áttér a javaslat arra a kérdésre, mi módon lehetne az említett oktatásra szükséges alapot megteremteni. Erre nézve az állam támogatását kivánják igénybe venni, nevezetesen a vallás- és közokt. ügyi s a kereskedelmi miniszterium részéről. Az állami segélyezést négy irányban jelzik kivánatosnak: 1. Javasolják, hogy a Tisza mentén Csege község határában aranyfűz és egyéb vesszőfajokból nagyobb telep létesíttessék. 2. Hogy 30—50 korona államsegély engedélyeztetnék első berendezésre minden ily oktatással foglalkozó tanosztálynak; 3. hogy a nyári nagy szünidőben Debreczenben 3—5 heti kézügyességi póttanfolyam tartassék; 4. hogy a közokt. miniszterium évről-évre legalább tíz 100 koronás és több kisebb díjat engedélyezne a kézimunka-tanítók számára s kiosztásával a közigazgatási bizottságot bizná meg.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

Felolvasó ülés 1892. évi deczember hó 17-én.

Jelen voltak: *Verédy Károly*, mint elnök; *Trájtler Károly*, jegyző, Badics Ferencz, Böngérfi János, Csengeri János, Erődi Béla, Göőz József, György Aladár, Hegedüs Károly, Hóman Ottó, Kármán Mór, Kerékgyártó Elek, Klamarik János min. tanácsos, Kozma Gyula, Kozocsa Tivadar, Lengyel Sándor, Málnai Mihály, Nagy László, Radó Vilmos, Riedl Frigyes, Sebestyén Gyula, Szuppán Vilmos, Thuránszky Irén, Zichy Antal akadémiai tag és számos vendég.

I. Elnök megnyitván az ülést, felhivja *Riedl Frigyes* rendes tagot *Váró Ferencz* értekezésének felolvasására. — *Riedl Frigyes* elfoglalja az előadói széket és felolvassa *Váró Ferencznek* következő czimű értekezését: «*Az érettségi vizsgálati latin scriptum.*» (Tekintettel az egységes középiskola kérdésére.) (Lásd folyóiratunk jelen számában.) A tárgyhoz többen hozzá szóltak. *Hóman Ottó* helyesli, hogy a latin scriptum az érettségi vizsgálatoknál mellőztessék; de a mellett van, hogy korábban azért gyakorolják. Részletesen ismerteti a czélt, melyet a tanterv a latin nyelv tanításában kitüzött. A czél nem az, hogy a gymnasiumot végzett tanuló latinul beszéljen vagy a különböző auctorok latin nyelvét elsajátítsa; hanem csak az, hogy grammatikailag hibátlanul fordítani tudjon. Nem helyesli értekezőnek nézetét, mely szerint különbséget akar tenni a közönséges és a klasszikus latinság között; valamint abbeli javaslatát sem, hogy a klasszikus latin nyelv tanítását az értekező csak az V. osztályban akarja megkezdetni. A latin nyelvet különösen a syntaxis finomságai végett tanítjuk, mert ily tökéletes alaki tanításra alapot más élő nyelv nyujtani nem képes. Alaki szempontból azonban azt óhajtaná, ha a latin nyelv tanításánál az eljárás annyiból csakugyan változnék, hogy ne

magyarból latinra, hanem inkább latinból magyarra tudjon a növendék jól fordítani. *Erődi Béla* érdekesnek tartja Váró értekezését, mindazonáltal csak kis részben járulhat hozzá javaslataihoz. A latin nyelv megkülönböztetésére vonatkozólag egy véleményben van Hómannal és szerinte sem lehet kétféle latin nyelv tanítását czélul kitüzni. Más tekintetben azonban helyesli Váró nézetét s ő is azt tartja, hogy a jelen óraszám mellett nem érjük el azt a czélt, hogy a gymnasiumból kikerülő növendék a latin stilust elsajátítsa. A mai latin oktatásnál a fősuly a grammatikára esik, ezért óhajtja, hogy a tanulónak adassék alkalom arra, hogy latinból tisztességesen fordítson magyarra, s ne forcirozzuk annyira a magyarból latinra fordítást. Nem ért egyet továbbá Váró értekezésének azon conclusiójával sem, hogy egyáltalán minden latin dolgozat elejtessék. *Kármán Mór* szerint Váró nem méltatta eléggé a kérdés minden oldalát s oly kérdéseket kevervén bele (pl. nemzeti nevelés, módszer stb.), melyektől a jelen kérdés kevésbbé függ, inkább összebonyolította. Nézete szerint azt a gyakorlati kérdést, vajjon föntartassék-e az érettségi vizsgálaton a latin scriptum, egészen külön kell választani attól a kérdéstől, hogyan tanítsuk a latin nyelvet? mert gyakorlati szempontok talán nálunk indokolttá teszik, hogy ne a magyarból latinra fordítás tekintessék a latin nyelvbeli készültség mértékének; magában a latin tanításban azonban a stilus-érzék fejlesztésére mindamellett nagy gondot lehet és kell is fordítani; erre a czélra az iskola jelen eszközei közt — mint más népek példája mutatja, — alig van alkalmasabb, mint a latin nyelv. Egyáltalán nem szabad pædagogiai eszközt addig elvetnünk, míg egy másik egyenértékével nem pótolhatjuk. Magát a kérdést, hogy milyen szerepe lehet a latinra fordításnak ez irányban, komoly pædagogiai tanulmány tárgyává kellene tenni, és ez alapon megvítatni, minő módok alkalmazandók a latin nyelv tanításában, még abban az esetben is, ha praktikus szempontból most az érettségi vizsgálat tárgyai közül a latinra fordítást elhagyjuk.

II. Következett *Kármán Mór* szabad előadása: «*A képezdei tanárok képzése*» czím alatt. (Lásd lapunk jelen számában.)

A felolvasó-ülést a rendes tagok zárt ülése követte.

I. Titkár jelenti, hogy a Társaságba való felvételre két új költag jelentkezett. Dr. Gerevich Emil (Kassa), és Macher József (Znió-Váralja). Fölvétetnek.

II. Elhatároztatik, hogy az évi nagygyűlés január hó 3-dik szombatján fog megtartatni.

Értesítés.

A «M. Pædagogiai Társaság» tagjait ezen úton is értesítjük, hogy az évi *nagygyűlés* f. é. január 21-én (szombaton) délután 5 órakor lesz a M. Tud. Akadémia heti üléstermében (I. emelet, ugyanott, hol a rendes felolvasó-ülések). Tárgysorozata: *a)* elnöki megnyitó; *b)* a titkár évi jelentése a társaság működéséről; *c)* a pénztárvizsgáló bizottság jelentése; *d)* új rendes tagok választása; *e)* esetleges indítványok.